

Törökország műanyagipara

A török műanyagipari ágazat viszonylag biztonságosan vészelt át a 2020. évet, de a műanyagfeldolgozási kapacitás kihasználása mérséklődött. Az előállított műanyagtermékek legnagyobb részét a csomagolóiparban, építőiparban használják fel, a járműipari alkalmazás viszont a gépjármű gyártás csökkenése miatt jelentős mértékben visszaesett. Mivel hiányzó polimer termékek, nyersanyagok akadályozzák a török műanyagipar fejlődését, ezért 2020-ban a korábbi évekhez képest nagyobb tételben szorult importra. A Petkinben létrehozott integrált petrokkémiai beruházással az ország importfüggése csökkent. Az új feldolgozógépek iránti igények 2020-ban a korábbi évekhez képest nagymértékben növekedtek.

Tárgyszavak: műanyag-feldolgozás; Törökország; műanyag-felhasználás; petrokkémiai beruházás; feldolgozógépek beszerzése.

A török műanyagipari ágazat a Corona pandémia okozta megpróbáltatások ellenére is viszonylag biztonságosan vészelt át a 2020. évet, habár a műanyagfeldolgozási kapacitás kihasználása az áprilistól júniusig terjedő időszakban a korábbiakhoz képest jelentősen alacsonyabb volt. Ezt követően az iparág érzékelhetően felépült, a számok meglehetősen gyorsan visszatértek az előző évek szintjére és enyhe növekedési pályán maradtak az év végéig. A géppark beruházás is észrevehetően fölfelé mozdult. Sajnálatos módon azonban a török műanyagipar hagyományosan gyenge pontjának számító alapanyagimporttól való függőség fékezte a pozitív fejlődést. Mint mindenhol a világon, a polimer árak 2020 ősze óta tartó emelkedése sok török vállalat termelését megnehezítette. Ezen felül a behozatali és büntető vámok akadályozták a polimerek beszerzését. A korrektül átvészelt nehéz év után a török műanyagipar billegő lábakon, ám pozitív jövőképpel állapotodott meg, a bruttó hazai termék 2020-as évi mérlege + 2%-ot mutatott. Ennek az eredménynek a megisméltése az Európai Unió növekvő keresletére épül. Az EU beszállítási láncolata a török piaccal bővülne, amely az európai vállalatoknak is újabb beszerzési forrást biztosítana.

A török gazdaság 2021-re a bruttó hazai termék (BIP) 5,8–6%-os csökkenésével számolt, ám emellett határozottan számít az exportorientált egészségügyi ágazat, a műanyagcsomagolás, valamint a háztartási gépek gyártóinak jó teljesítményére. A gazdasági teljesítmény mérséklésében meghatározó szerepe volt a török Lira EUR-ral és az USD-vel szembeni 30%-os leértékelésének és a 11–15%-os inflációnak. Ehhez hozzáadódott még az előző évihez képest 25%-ot meghaladó méretűre duzzadt munkanélküliség növekedése, továbbá a külföldi beruházási tőkejelentős mértékű csökkenése.

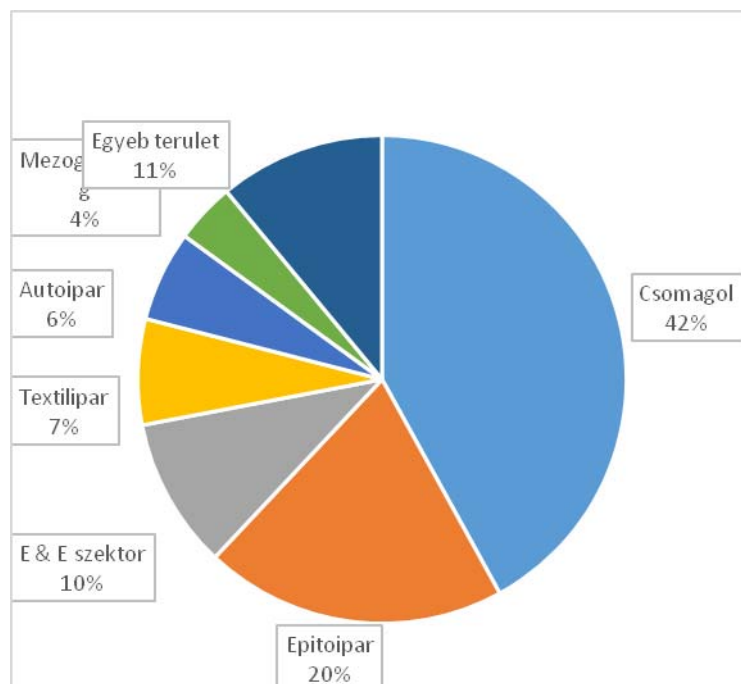
Műanyagok feldolgozása: a műanyag végtermékek exportja jelentős mértékben gyarapodott

A 2020-ban gyártott műanyagtermékek mennyisége +0,9%-kal 9,54 Millió tonnára, értéke 34,1 Mrd USD-re nőtt. Ez utóbbi 2,1%-kal volt magasabb a korábbi évihez képest. A

török műanyagipar azonban ebben az évben 3,9%-kal kevesebb, 7,7 Millió tonna polimert dolgozott fel, amelyből a jelentős hányadnak számító 3,8 % félkész termékként exportra került.

Műanyag termékek felhasználása

Az előállított műanyagtermékek jelentős részét, mintegy 42%-át kitevő 4 Millió tonna műanyagot a csomagolóiparban, további 20%-ot tartályok, csövek, profilok készítéséhez használták fel. Az E & E szektor 10%, az autóipar 6% műanyag termékre tartott igényt. A Törökországban 2020-ban feldolgozott műanyagok alkalmazási területük szerinti megoszlása az 1. ábrán látható.

1. ábra A feldolgozott műanyagok alkalmazási területük szerinti elosztása 2020-ban Törökországban 9,45 Millió tonna műanyagra vetítve

A műanyagok 2020 évben elért autóiipari alkalmazása egyértelműen a recesszióval jellemezhető. A török járműipar legnagyobb felvevő piaca az Európai Unió. Az autógyártás mellett nagy jelentőségű a török beszállítóipar is. Az autóiiparban használt, főleg importból származó poliamid, PMMA és POM műszaki polimerek az áremelkedés miatt az éppen a még megfizethető kategóriájú alapanyagok közé sorolhatókká váltak. Főleg ezzel magyarázható a Germany Trade and Invest – Gesellschaft für Außenwirtschaft und Standortmarketing (GTAI) külkereskedelmi marketing társaság, a Szövetségi Külkereskedelmi Hivatal utódjaként végzett 2020-as felmérése, amely szerint Törökországban a személygépkocsik gyártása 13%-kal, a haszongépjárművek előállítására pedig 8%-kal esett vissza.

Külkereskedelem

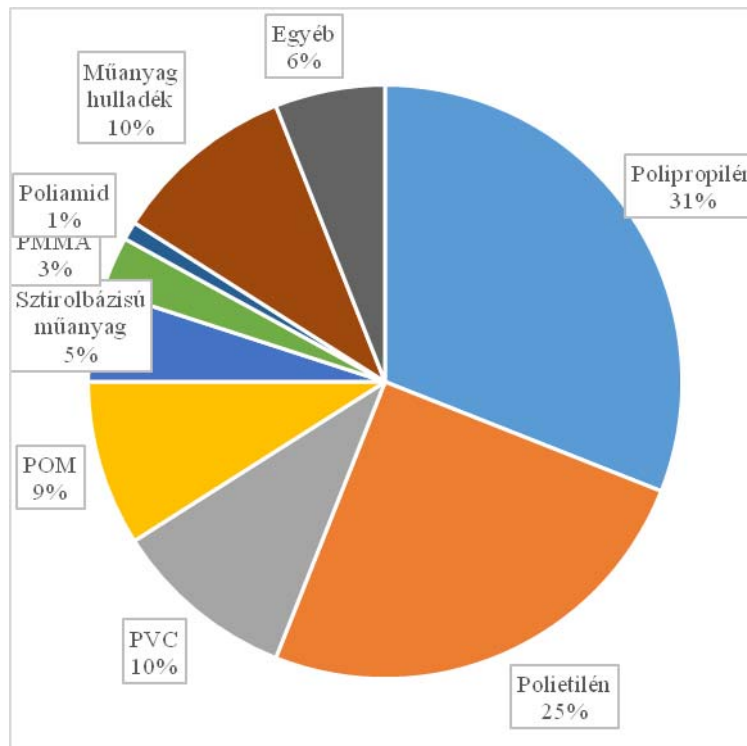
Félkész és késztermékek

A műanyag végtermékek figyelembevételével a külkereskedelem forgalma sajátos módon alakult. Az importált áruk mennyisége 4,5%-kal, értéke 10%-kal növekedett az előző, stabilnak tekinthető évekhez képest. Fő termékek: lemezek, fóliák, ragasztószalagok, valamint csövek, tömlők és más hasonló termékek. 2020-ban viszont jelentősen több műanyag terméket szállítottak külföldre. Az importtal azonos időtartamra vonatkozóan az exportált termékek mennyisége csaknem 22%-kal, értéke 13%-kal növekedett.

A török cégek elsősorban Németországból és Kínából fedezték importigényüket, de Olaszország és Franciaország is a nagyobb szállítók közé tartozott. A török export elsősorban Irakba irányult, az Egyesült Királyság, Németország és Izrael csak ezt követően említhető fontos célállomásként.

Hiányzó polimer alapanyagok akadályozzák a török műanyagipar fejlődését

A török műanyagipar 2020-ban a korábbi évekhez viszonyítva nagyobb tételben importált műanyag granulátumot és nyersanyagot, amelyek megoszlását a 2. ábra szemlélteti. A hazai gyártás a megelőző időszakhoz hasonlóan, 2020-ban is hozzávetőlegesen egy millió tonna műanyag granulátum volt. A Petkim Petrokimya Holding Törökország vezető petrol-kémiára szakosodott, évi 1,75 millió tonna tömegműanyagot és kiindulási nyersanyagot (etilén, polietilén, polivinilklorid, polipropilén) gyártott.

2. ábra A török műanyagimport megoszlása 2020-ban 7,95 Millió tonna műanyagra vetítve

Az import legnagyobb tétele, a poliolefin granulátumok mennyisége 13,2%-kal nőtt. Törökország legnagyobb kereskedelmi partnere Szaúd-Arábia volt 1,2 millió tonnával, majd Németország, Dél-Korea és Belgium folytatták a sort 500 000–700 000 tonna mennyiségű áruval.

A 2020-as év műanyagtermelés értékelésénél nem lehetett figyelmen kívül hagyni a kormány által erősen bírált 750 000 tonna műanyag hulladék behozatalát. Törökország a Kínába szánt, elsősorban Nagy-Britanniából származó hulladék átvételével a nyugat-európai hulladék export célpontjává vált. Az Erdogan kormány 2021. júliustól le akarta állítani az összes EU-ból érkező hulladék behozatalát. A határozat életbe lépése viszont súlyosan érintené az alapanyag importtól és a recikálható termékektől függő feldolgozókat, ezért a 2020 végétől tapasztalt polimer áremelkedés még a hulladék behozatalánál is nagyobb veszélyt jelent számukra.

Petrolkémiai beruházások alakulása

Törökország geopolitikai jelentősége Európa és Ázsia, valamint Közel-Kelet között, erőteljesen hangsúlyozza a közel 1,3 millió tonnára duzzadt polimer exportot. A majd 30% export eléréséhez az importból származó alapanyag feldolgozásával előállított termék többletértékének a behozatali ár megduplázódásánál is nagyobbak kell lennie. A főleg Romániába, Németországba és Egyiptomba irányuló polimer granulátumok az összes exportált műanyag alapanyag egynegyedét teszik ki.

A jelenlegi barátságtalan beruházási légkörben új polimergyártási projekt terve nem került nyilvánosságra. Jelentősebb beruházási szándék már a Corona járvány megjelenése előtt sem látott napvilágot.

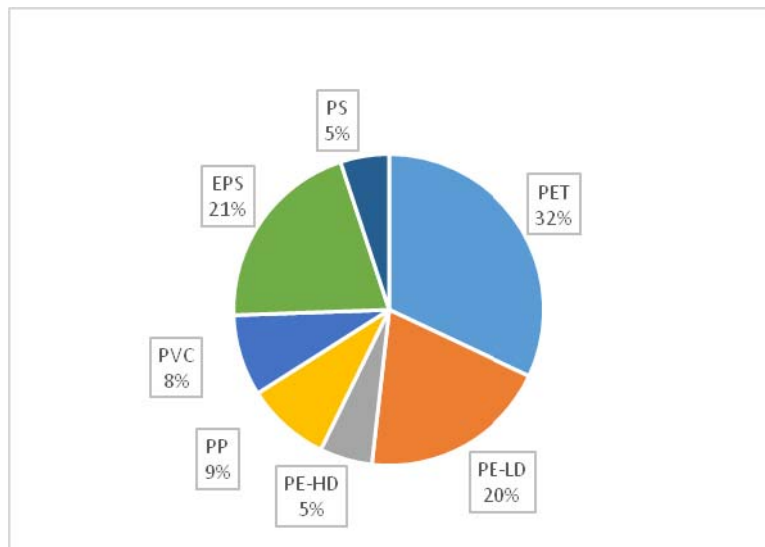
A korlátolt pénzügyi keretek és az emelkedő költségek fékeztek ugyan az új fejlesztések kibontakozását, azonban a korábban beütemezett kivitelezéseket nem lassították. 2020-ban sikeresen befejeződött például a Rösenans Holding beruházásával a polipropilén komplexum üzembe helyezése Ceyhanban.

A gigászi ráfordítás eredményeként a Petkinben létrehozott Socar Turkey Aegean Refinery (STAR) kőolajfinomító létfontosságú láncszem a törökországi SOCAR (Azerbajdzsán állami olajvállalata) által megvalósított integrált petrolkémiai beruházási folyamatban, amivel a Petkim konzern függetlenné vált az importtól. A befektetéshez kapcsolódik a Sasa Polyester Sanayi, Andana /Törökország poliészter szálak, fonalak és az ezzel összefüggő termékek gyártása, forgalmazása. A társaság a palackgyártáshoz szükséges aromás amin és PET előállítására alkalmas berendezések telepítésével felkészült a termelésre. A 2020. évi török műanyagtermelés eloszlását a 3. ábra mutatja be.

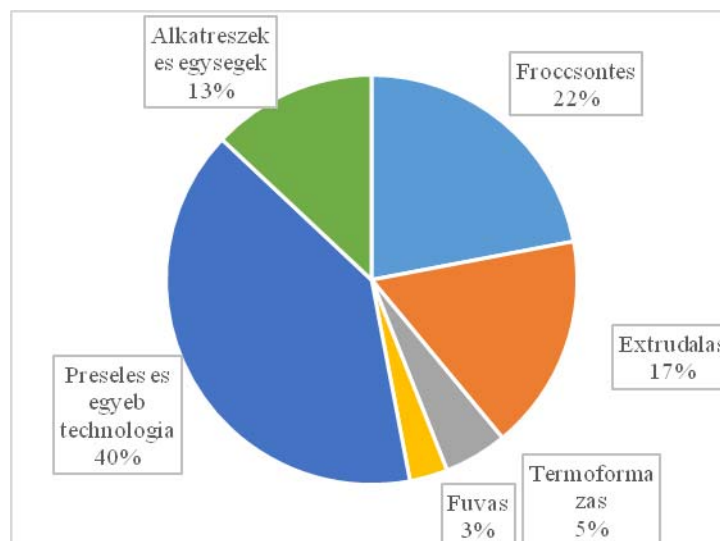
Új feldolgozó gépek beszerzése

A török műanyag-feldolgozó új feldolgozógépek iránti igénye 2020-ban a korábbi évekhez képest nagymértékben, 19%-kal növekedett. A befektetések különösen az év első 9 hónapjában pörögtek magasba. Kereken 870 millió USD-t költöttek feldolgozógépek beszerzésére, miközben Törökországban a műanyag-feldolgozás 9%-kal zsugorodott. Az is tény viszont, hogy a török vállalatok új gépek beszerzésébe fektetett tőkeráfordítása 2019-ben az előző 5 év mélypontjára süllyedt, holott 2019-ben a korábbiakhoz képest 43%-kal több fel-

dolgozógépet – elsősorban fröccsgépet és extrúziós berendezést – importáltak. A 4. ábra bemutatja a török műanyag-feldolgozó gép beruházások technológiák szerinti megoszlását 2015 – 2020 között.

3. ábra A török műanyagtermelés eloszlása 2020-ban, évi 1,75 Millió tonna műanyag gyártására vetítve

4. ábra Technológiák szerinti török műanyag-feldolgozógép beruházás 2015–2020 között 4,1 Mrd EUR értékben.

Türkei =Kunststoff Informationen 28.05.2021
www.pagev.org.tr

Összeállította: Dr. Pásztor Mária